

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента доктора економічних наук, професора

Власенко Тетяни Анатоліївни

на дисертаційну роботу Сяоцін Го (Xiaoqing Guo)

«Формування комплексної технології управління підприємством»

(«Developing an integrated enterprise management technology»),

виконану для здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань

«Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Сучасні підприємства стикаються із поліаспектністю факторів економічного середовища та обмеженими ресурсами, що вимагає від них постійної адаптації та вдосконалення управлінських практик. Забезпечення стійкого розвитку стає неможливим без ефективного використання новітніх управлінських технологій. Відокремлене застосування технологій управління призводить до зайвої організаційної роботи та значних витрат для підприємства.

У цьому контексті комплексні управлінські технології стають ключовим інструментом для підвищення ефективності та стійкості бізнесу. Засновані на інтеграції різноманітних управлінських підходів та методів, вони спрямовані на оптимізацію управлінських процесів та досягнення стратегічних цілей. Комплексна технологія управління об'єднує у собі усі аспекти управління в єдину узгоджену систему, що сприяє уникненню дублювання функцій та підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Такий інтегрований підхід дозволяє підприємствам більш ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі та забезпечує зростання конкурентоспроможності. Крім того, комплексні управлінські технології дозволяють підприємствам враховувати потреби різних стейкхолдерів та впроваджувати стратегії сталого розвитку.

Саме на вирішення цих важливих і актуальних наукових завдань

спрямоване дисертаційне дослідження Сяоцін Го.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

В основу дослідження покладені теоретико-методичні положення і практичні розробки, що є частиною науково-дослідних робіт Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України за темою «Реструктуризація ланцюгів створення доданої вартості в лісопромисловому комплексі України в повоєнний період» (номер державної реєстрації 0123U103154), у межах якої авторкою було розроблено процедуру оцінювання макро готовності країни до застосування комплексних інноваційних управлінських технологій та визначення якісної характеристики її рівня та Харківського національного університету радіоелектроніки за темою «Організаційно-економічне забезпечення економічного розвитку та економічної безпеки суб'єктів господарювання» (номер державної реєстрації 0122U000510), у межах якої дисертантка розробила концептуальні положення формування комплексної технології управління підприємством.

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій

Наукові результати, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, характеризуються високим рівнем обґрунтованості, є достатньо аргументованими, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, широкий перелік використаних літературних джерел з досліджуваної проблематики, обсяг проаналізованого фактичного матеріалу, статистичної інформації.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, підтверджується використанням сучасних методів дослідження, як загальнонаукових, так і економіко-математичних.

Також про достовірність одержаних результатів свідчить значна кількість опублікованих робіт за темою дисертації та їх оприлюднення на профільних

науково-практичних конференціях.

Висновки являють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи та повністю відображають основні положення проведеного дослідження, а також можливі напрямки їхнього практичного застосування.

Вищевикладене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації Сяоцін Го.

4. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Аналіз основних наукових результатів дисертаційного дослідження дають підстави стверджувати, що робота містить ряд важливих теоретичних і науково-методичних положень, які суттєво розвивають економічну науку у сфері менеджменту та технологій реалізації його завдань.

Наукові результати в узагальненому вигляді спрямовані на вирішення наукового завдання розвитку методичних засад та розроблення методичного забезпечення і практичного інструментарію формування комплексної технології управління підприємством. Інструментарієм вирішення цієї проблеми є авторські теоретичні та науково-методичні розробки щодо визначення ступеня готовності підприємства до застосування комплексної технології управління, розроблення холістичної моделі формування комплексної технології.

Наукові результати дисертаційної роботи, які містять елементи наукової новизни, на наш погляд, доцільно згрупувати у два блоки.

Перший блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертантки, що суттєво розвивають теоретичні засади менеджменту. Так, зокрема автором:

– розроблена концепція формування комплексної технології управління підприємством (с. 55-82), яка зорієнтована на створення інтегрованої системи управлінських методів та процедур, та охоплює різні аспекти діяльності підприємства. Ця концепція наголошує на важливості включення мета-менеджменту у процес інтеграції управлінських технологій, щоб гармонізувати

їх із стратегічними цілями організації. Такий підхід допомагає уникнути розриву між стратегічними і оперативними аспектами управління та сприяє досягненню цілісності в управлінській практиці підприємства. Подальша важлива складова концепції – оцінка готовності до впровадження комплексної технології управління. Це дозволяє підприємствам підготуватися до змін, пов'язаних з впровадженням нової системи управління, та знизити ризики. Ризик-орієнтований підхід в формуванні та використанні комплексної технології управління створює можливість передбачати й управляти можливими негативними наслідками, а також виявляти нові можливості для розвитку.

Перевагою даної концепції є використання різноманітних підходів до управління, таких як системний, процесний, синергетичний, інноваційний, що створює основу для подальшого розвитку управлінської практики. Це дозволяє підприємствам впроваджувати передові методики та стратегії, що сприяють збалансованому та ефективному управлінню всіма аспектами їх діяльності. Такий цілісний підхід відкриває нові можливості для підвищення конкурентоспроможності та стійкості підприємств у сучасному бізнес-середовищі.

Теоретичне значення цього наукового результату полягає в тому, що запропонована концепція відкриває нові перспективи для розуміння та впровадження комплексних управлінських технологій у практиці управління підприємствами. Вона надає теоретичну базу для впровадження інтегрованих систем управління, що може значно покращити ефективність та результативність управлінської діяльності.

– поглиблено змістове наповнення поняття «комплексна технологія управління підприємством» (с. 25-39). Авторка сформувала нове визначення комплексної технології управління, побудоване на поєднанні основних аспектів понять «технологія управління» та «система менеджменту». Підкреслено не лише значення методів управління, а й їхню взаємодію та організацію, яка має вирішувати завдання збалансованого використання людських, інформаційних,

матеріальних, інфраструктурних та фінансових ресурсів для підтримки сталого розвитку. Це визначення враховує перехід від різноманітних технологій, спрямованих на окремі аспекти менеджменту, до системних рішень. Такий підхід створює базу для подальшого розвитку управлінських процедур та інструментів в рамках комплексної технології управління.

Теоретичне значення цього наукового результату полягає в тому, що він пропонує нове визначення комплексної технології управління, яке інтегрує сучасні підходи до управління з традиційними концепціями. Це визначення враховує важливість координації різних методів управління для досягнення збалансованого використання ресурсів і сприяння сталому розвитку. Це допомагає переходити від фрагментарного застосування управлінських технологій до системного підходу до управління, що створює базу для подальшого розвитку теорії та практики управління.

– розширено базові принципи управління підприємством шляхом їх доповнення принципами технологізації, інтеграції систем менеджменту, ризик-менеджменту, сталого розвитку та управління досконалістю, що має бути враховано при формуванні комплексної технології управління (с. 68-73). Серед конкретних принципів інтеграції систем менеджменту виділені: залучення вищого керівництва; уточнення стратегії, політики, цілей і завдань; встановлення процедур і обов'язків; визначення потреб та інтересів стейкхолдерів; оцінка ризиків; відповідність вимогам до процесів; постійне вдосконалення компонентів комплексної технології управління. Таке розширення сприяє більш глибокому та комплексному розумінню сучасних вимог та можливостей управління підприємством.

Другий блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертанта щодо імплементації комплексної технології управління підприємством. Так, зокрема автором:

– удосконалено модель формування комплексної технології управління підприємством завдяки базуванню на принципах мета-менеджменту та ризик-орієнтованого підходу і відображенню управлінського процесу як

багатовимірного та комплексного (с. 53–55; с. 147–167). Однією з ключових особливостей цієї моделі є її здатність здійснювати оцінку на різних рівнях – як на рівні країни в цілому, так і на рівні окремих підприємств. Зосередження на ризик-орієнтованому підході забезпечує ґрунтовний аналіз ризиків на різних рівнях: від загальних стратегічних аспектів до конкретних управлінських технологій. У рамках цієї моделі кожній спеціалізованій технології управління приділяється відповідна увага, що дозволяє провести докладний аналіз ідентифікованих ризиків. Це максимізує ефективність управління та сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства.

Пропонована модель спрямована не лише на впровадження нових технологій управління, але і надає можливість аналізувати потенційні ризики та ефективно керувати ними. Такий глобальний та системний підхід дозволяє підприємствам адаптуватися до мінливого бізнес-середовища, забезпечуючи при цьому збереження їхньої конкурентоспроможності.

– удосконалено методичний підхід до оцінювання готовності країни до впровадження комплексних управлінських технологій, основною відмінністю якого є використання синтетичного індикатора готовності, що враховує різні аспекти, такі як людський, цифровий, фінансовий та інституційний потенціал (с. 85-118). Синтетичний індикатор дозволяє об'єднати ці показники в єдину метрику, що полегшує порівняння та аналіз. Для визначення якісних рівнів цих показників застосовується метод «золотого перетину», що дозволяє здійснити об'єктивну та систематичну оцінку. Цей підхід дає можливість не лише оцінити готовність країни до прийняття нових управлінських технологій, але й зрозуміти, наскільки ефективно вона може підтримати їх впровадження. Такий аналіз є важливим для розробки стратегій розвитку та прийняття належних управлінських рішень.

– удосконалено процедуру оцінки ризиків комплексної технології управління підприємствами, яка включає ідентифікацію та аналіз потенційних загроз і можливостей, які можуть виникнути при впровадженні нових управлінських технологій. Ця процедура враховує не лише кількісні аспекти,

такі як імовірність виникнення ризиків, але й якісні фактори, такі як важливість та вплив на підприємство (с. 157-168). Особливість цієї процедури полягає у тому, що вона враховує ризики, пов'язані з конкретними управлінськими технологіями, а також інтеграційні ризики, що виникають при їхній взаємодії. Для оцінки ризиків конкретних технологій використовуються об'єктивні кількісні параметри, що дозволяють точно визначити імовірність виникнення загроз та їх можливий вплив на підприємство. У той же час, для аналізу інтеграційних ризиків використовуються якісні параметри, що дозволяють врахувати взаємодію між різними технологіями.

Окрім цього, запропонований підхід визначає вагові коефіцієнти для кожного типу ризику, що допомагає виокремити найбільш суттєві аспекти та зосередити на них увагу. На основі цього здійснюється побудова інтегрального показника, який відображає загальний рівень ризику для підприємства. Такий комплексний підхід дозволяє отримати більш об'єктивну та глибоку оцінку ризиків управління підприємством, що сприяє прийняттю кращих стратегічних і тактичних рішень.

– сформовано перелік ключових показників ефективності впровадження комплексної технології управління підприємством шляхом застосування модифікованої збалансованої системи показників сталого розвитку (с. 174-192). Ця система включає чотири підсистеми: «результати», «стейкхолдери», «процеси» та «активатори». Для кожної з цих підсистем визначені конкретні цілі та показники, що відображають різні аспекти ефективності управління. Особливість цього підходу полягає в тому, що при формулюванні цілей та показників враховано три групи цілей сталого розвитку: економічні, соціальні і екологічні. Це дозволяє здійснювати всебічну оцінку ефективності функціонування управлінської технології, враховуючи її вплив на різні аспекти діяльності підприємства. Врахування різних сфер діяльності та впливу на сталий розвиток дає можливість отримати більш повне уявлення про ефективність технології та її внесок у загальний успіх підприємства.

5. Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях

Кількість, обсяг та якість опублікованих праць відповідають вимогам, встановленим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44.

Результати дослідження опубліковані в семи наукових працях. Зокрема, чотири статті опубліковані у наукових виданнях, які на момент публікації були включені до переліку наукових фахових видань України. Одна стаття опублікована в періодичному науковому виданні, індексованому у базі даних Web of Science Core Collection. Також опублікована одна стаття у періодичному науковому виданні, що входить до бази даних Scopus і займає позиції в першому-третьому квантилі за класифікацією SCImago Journal Rank, що дозволяє її вважати двома науковими публікаціями. Загальний обсяг опублікованих матеріалів становить 8,8 друкованих аркушів, із яких 6,0 аркушів належать авторці дисертації. Крім того, в усіх спільних публікаціях дослідниця має значний особистий внесок.

6. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Основні наукові положення дисертаційного дослідження доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, що у комплексі формують підґрунтя для забезпечення ефективного управління підприємством на базі формування і використання комплексної управлінської технології. Запропоновані в роботі методичні розробки та рекомендації призначені для використання підприємствами різних галузей економіки.

Підтвердженням можливості використання результатів дисертації в практиці різноманітних підприємств у різних країнах є наявність довідок про їх впровадження. Наприклад, компанія Hangzhou Ruiyng Intelligent Technology Co успішно запровадила ризик-орієнтовану модель управління, що базується на

оцінці готовності до використання інтегрованих технологій та аналізі ризиків (довідка від 06.12.2023). У Hangzhou Huanji Enterprise Consulting Co застосовується процедура впровадження інтегрованої технології управління, що враховує інтереси зацікавлених сторін та цілі сталого розвитку, координацію ресурсів і організаційних структур (довідка від 06.12.2023). ТОВ ВКФ «Електропромремонт» використовує методичний інструментарій оцінки ризиків, включаючи ризик країни, стратегічний та технологічний ризику (довідка №1010-231 від 10.10.2023).

Результати наукових досліджень автора також використовуються у навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця для підготовки магістрів факультету менеджменту і маркетингу за спеціальністю 073 «Менеджмент» (довідка № 23/86-20-57 від 13.10.2023 р.).

7. Академічна доброчесність

Аналіз дисертаційної роботи Сяоцін Го підтвердив відсутність будь-яких проявів академічного плагіату, фальсифікації або фабрикації. Дослідження не виявило жодних порушень академічної доброчесності, що підтверджено результатами перевірки за допомогою спеціальних програмних засобів.

8. Дискусійні положення та недоліки дисертаційного дослідження

В цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних автором результатів, слід вказати на деякі дискусійні положення, що мають місце в дисертаційній роботі.

8.1. У п. 1.3 при обґрунтуванні підходів, які складають основу концептуальних положень формування комплексної технології управління підприємством (с. 65-68), слід було б розширити опис синергетичного, інноваційного та ризик-орієнтованого підходів.

8.2. Відзначаючи високий рівень дисертаційного дослідження, зауважимо, що в контексті розробленої концепції формування комплексної

технології управління підприємством (с. 73-82), робота б значно виграла, якби містила пропозиції щодо використання п'ятого положення запропонованої концепції у проектній частині роботи, а саме щодо інтеграції цілей, ресурсів, процедур, документів при формуванні комплексної технології.

8.3. Визнаючи ґрунтовність пропозицій автора щодо розроблення ризик-орієнтованої мета-моделі формування комплексної технології управління підприємством (с. 147-158), слід зазначити, що детальне аналізування ризиків може вимагати значних зусиль та ресурсів. Наприклад, проведення аналізу ризиків на різних рівнях, від стратегічного до конкретних управлінських технологій, може вимагати значних фінансових вкладень та залучення кваліфікованих фахівців або використання спеціалізованих програмних засобів. Крім того, цей процес може вимагати значного часу і зусиль від управлінського персоналу, що також може бути проблемою для компаній з обмеженими ресурсами. Це означає, що підприємства з обмеженим бюджетом та недостатнім кадровим потенціалом можуть мати обмежені можливості для впровадження цієї моделі.

8.4. Цікавим з наукової точки зору є запропонований дисертанткою підхід до формування ключових показників ефективності комплексної технології управління підприємством на основі збалансованої системи показників сталого розвитку (с. 174-192). Проте оскільки компанії можуть мати різні стратегії та цілі, можливість адаптації цих показників до конкретних умов може бути обмеженою. Це може ускладнити порівняння ефективності технологій між різними підприємствами.

В цілому, вказані зауваження не знижують високий рівень дослідження та не суттєво впливають на позитивне сприйняття роботи.

9. Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам

Дисертація Сяоцін Го «Формування комплексної технології управління підприємством» являє собою закінчену наукову працю, спрямовану на

вирішення важливого наукового завдання з розроблення теоретико-методичних положень щодо формування комплексної технології управління підприємством.

Тема дисертаційного дослідження є актуальною і відповідає пріоритетним напрямкам наукових досліджень та науковим програмам.

На основі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Сяоцін Го «Формування комплексної технології управління підприємством» відповідає всім вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Вимоги, що містяться в пунктах 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що затверджений Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, повністю виконані. Авторка дисертації, Сяоцін Го, заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії у галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор
завідувачка кафедри економіки
підприємства та організації бізнесу
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

Тетяна ВЛАСЕНКО

Підпис засвідчую:

Вчений секретар ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Оксана ПИСАРЧУК